

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/27209,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Wojsko-Polskie-pierwszej-polowy-XX-wieku-w-100-.html>
28.02.2026, 21:53

Strona znajduje się w archiwum.

Ogólnopolska konferencja naukowa „Wojsko Polskie pierwszej połowy XX wieku w 100-lecie odrodzenia Polskiego Czynu Zbrojnego” - Wrocław, 12-13 września 2014

12.09.2014

W dniach 12-13 września 2014 we Wrocławiu odbyła się konferencja naukowa „Wojsko Polskie w pierwszej połowie XX wieku. W 100-lecie odrodzenia Polskiego Czynu Zbrojnego”, zorganizowana przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu oraz Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego.

6 sierpnia 2014 r. minęło równo 100 lat od momentu wyruszenia z krakowskich Oleandrów załóżka odrodzonego Wojska Polskiego – I Kompanii Kadrowej. Oddział ten, składający się z członków trzech organizacji paramilitarnych: Towarzystwa Sportowego „Strzelec”, Związku Strzeleckiego oraz Polskich Drużyn Strzeleckich, pod dowództwem Tadeusza Kasprzyckiego, stanowił forpocztę późniejszego 1 Pułku Piechoty Legionów i – jako awangarda odradzającego się po latach zaborczych Wojska Polskiego – symbolicznie zainicjował rozpoczęcie walki o wolną i niepodległą Polskę już uzarania Wielkiej Wojny. Wydarzenia polityczne i militarne z lat 1914 – 1918 potoczyły się tak szczęśliwie dla sprawy polskiej, że wraz z zakończeniem I wojny światowej mogła narodzić się II Rzeczpospolita Polska, kraj, u którego zarania ogromne zasługi położyli także ci, którzy 6 sierpnia 1914 r., mając tylko wiarę i nadzieję w dalekowzroczność swojego Komendanta – Józefa Piłsudskiego, wyruszyli przeciw Moskalom.

Organizatorzy konferencji chcieliłożyć hołd przede wszystkim pamięci tych, którzy jako Kadrowiacy wyruszyli z Oleandrów. Stanowili oni pierwszy od 1864 r. zorganizowany oddział polski, z polskimi symbolami narodowymi i pod polskim sztandarem – choć, trzeba pamiętać, w obcej armii – który stanął do walki z jednym z zaborców. Jako pierwsi z pierwszych stworzyli podwaliny legendy Legionów Polskich, a zasygnalizowanie kwestii polskiej poprzez tworzenie narodowych formacji zbrojnych było kontynuowane w Korpusach Polskich na Wschodzie czy też w Armii Polskiej we Francji. Ostatecznie wszystkie te formacje zostały w latach 1918–1919 włączone w ramy organizacyjne odrodzonego Wojska Polskiego. Stąd w tytule konferencji nawiązanie do 100-lecia odrodzenia Polskiego Czynu Zbrojnego.

Formuła konferencji, podkreślająca jej rocznicowy charakter, nie ograniczyła się jednak tylko do kwestii związanych z okresem Wielkiej Wojny czy też wąsko dotyczących tylko zagadnień Legionów Polskich. Zamysłem organizatorów konferencji było bowiem podkreślenie, że Wojsko Polskie, odrodzone w końcu 1918 r., było amalgamatem, na który składały się różnegoświadczenia i odmienne tradycje, a który jednak został przetworzony w jednolitą organizacyjnie całość i bywa określany wojskiem II Rzeczypospolitej. Epigonami tradycji tego wojska były Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie czy oddziały Armii Krajowej. W pewnym stopniu – głównie poprzez ludzi –

tradycję armii II RP kontynuowały oddziały Armii Polskiej w ZSRR, tworzące od 1945 r. tzw. „odrodzone” Wojsko Polskie. Wobec skali obsadzania ważnych stanowisk „odrodzonym” WP, w początkowym okresie Polski Ludowej (faktycznie doszły do 1949 r.), przez oficerów i podoficerów wojska II RP – ludzi, którzy w wielu przypadkach wnosili do armii „demokratycznej” na wzór sowieckiej tradycje, z którymi system komunistyczny bezwzględnie walczył – można uznać, że tradycje wojska, którego korzenie sięgały wymarszu I Kompanii Kadrowej, ostatecznie zniknęły na początku lat 50. XX wieku. Referaty wygłoszone na konferencji dotyczyły więc różnych aspektów – militarnych, społecznych, politycznych czy też organizacyjnych – funkcjonowania Wojska Polskiego, które w sensie wychowania i ogólnie pojętych tradycji zbudowane było na fundamencie II Rzeczypospolitej.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Wrocław

Pliki do pobrania

[Program konferencji \(pdf, 1.6 MB\)](#)

[Zaproszenie \(pdf, 5.62 MB\)](#)

[Plakat \(pdf, 1.82 MB\)](#)
